

www.e15.cz

e15

Vláda chce zabavit špinavé ruské peníze

Ministerstvo spravedlnosti chystá návrh nového zákona, který má zabránit praní špinavých ruských peněz přes fiktivní firmy založené v Česku. Zadržené peníze propadnou státu a posílí rozpočet.

více na straně 6

Rok 2025 může přinést začátek „deglobalizace“, říká geopolitička z Amundi

foto Amundi

Anna Rosenberg, šéfka oddělení geopolitiky v Amundi Investment Institute, má za úkol vyhodnocovat, na jaká odvětví nebo firmy může dopadnout dramatické dění ve světě. S e15 mluvila o Ukrajině, Blízkém východě i Green dealu.

rozhovor na stranách 2-4

Další miliardy z EU na nízkoemisní dopravu

Cíl snížit objem emisí znamená pro členské státy šanci získat z EU dotace a vypsat další programy pro obce i dopravní podniky.

více na straně 7

Evropa v plynových kleštích. Je čas na společné nákupy?

Tranzitní smlouvy mezi Ruskem a Ukrajinou brzy vyprší, ceny LNG zůstávají vysoké a vyjednávací pozice Evropské unie je slabá. Bez společného přístupu hrozí, že Evropa zůstane ve vleku vysokých cen a geopolitických rizik.

více na stranách 10-11

Zrušené rumunské volby jsou zkouškou pro Evropskou komisi

Kvůli manipulaci na sítích opakuje Rumunsko prezidentské volby. Pro Evropu jsou i testem odhodlání vymáhat své digitální regulace.

více na straně 16

přečtěte si speciál

ENERGETIKA

/ ROZHOVOR /

Křehký mír na Ukrajině bude hrát do karet Rusku. Čekám chaotický rok, říká geopolitička z Amundi

Karolína Blažková

Pro investiční společnost Amundi s více než dvoubilionovým portfoliem předpovídá, kam se vyplatí investovat v rychle se měnícím světě. Anna Rosenberg se svým týmem sepisuje zprávy pro manažery investičních portfolií a zvažuje, na jaká konkrétní odvětví nebo firmy mohou dopadnout probíhající i vznikající vojenské konflikty nebo měnící se politické režimy. Šéfka oddělení geopolitiky v Amundi Investment Institute s e15 mluvila o tom, proč by mír mezi Ukrajinou a Ruskem válku zastavil jen dočasně, jak silné je postavení Izraele na Blízkém východě a proč podle ní nečeká Evropu hluboká recese kvůli zelené transformaci.

Loni jste mluvila o geopolitickém hluku a šumu. Ustal v roce 2024, nebo je hlasitější?

Geopolitický šum tu stále je, současně si ale musíme uvědomit, že jde o reálný trend. Občas mě překvapí, jak moc rychle se mění svět. Nedávno jsme byli svědky příměří v Libanonu, ve stejný den byla čínská loď obviněna z přeřiznutí podmořských kabelů a zároveň došlo k politickým problémům ve Francii. Během posledního víkendu se vyhrotila situace v Sýrii. To jsou jen některé příklady mnohovrstevnatosti, které čelíme.

Opět se navíc objevuje geopolitika jako téma. Přitom desetiletí byla považována za relikv studené války. Trendy ale naznačují rostoucí napětí: více sankcí, ekonomických konfliktů a zemí, které si místo příklonu k jedné mocnosti budují široké aliance pro takzvanou strategickou flexibilitu. Mezi další klíčová rizika patří vliv umělé inteligence na politickou stabilitu, dezinformace, vojenské využití technologií, změna klima-

“
Pro předpověď, že se geopolitická situace v této dekádě bude dále zhoršovat, jsou trendy natolik zřejmé, že to mohu říct s jistotou.”

foto Amundi 2x

tu a její dopad na sociální napětí nebo migrační toky. Všechny tyto faktory mění náš svět.

Jak dopředu dokážete spolehlivě předpovědět vývoj na trzích?

Jako politická analytička se zaměřuji na krátkodobé prognózy do jednoho roku. Dlouhodobější jsou totiž vzhledem k nevyzpytatelnosti lidského chování velmi nejisté. Například tvrdit, že Si Ťin-pching napadne Tchaj-wan za sedm let, mi připadá absurdní. Ale pro předpověď, že se geopolitická situace v této dekádě bude dále zhoršovat, jsou

trendy natolik zřejmé, že to mohu říct s jistotou.

Nezkrátila schopnost umělé inteligence vstupovat do politického dění dobu, na niž dokážete předpovídat vývoj?

Myslím, že ne. Jako politický analytik obvykle zakládáte předpovědi na konkrétních událostech. Vezměme si nestabilní situaci, jako je na Blízkém východě – můžete vytvářet prognózy, ale čím je situace nestabilnější, tím kratší je časový horizont těchto předpovědí. Například v případě Ruska a Ukrajiny se v roce 2024 naplnilo prakticky vše, co »

» jsme předpovídali, a pokud se podíváme na příští rok, můžeme s jistotou říct, že se bude vyjednávat. Jaký ale bude úspěch těchto rozhovorů, zatím předpovídat nechci. To by bylo předčasné.

Možnému sjednání příměří mezi Ukrajinou a Ruskem jsme zatím v tomto konfliktu možná nejbližší, co jsme kdy byli. Během vašeho vystoupení na konferenci Amundi v Praze jste ale říkala, že dosažení míru je těžší, než se zdá. Jaké jsou tedy ukrajinské šance?

Podívejme se blíže na realitu situace. Rusko má na své straně lidskou sílu a čas, ačkoli samozřejmě je zde znát únava. Obecně existuje touha vrátit se alespoň částečně do stavu, jaký byl dříve, ale celkově je ruská pozice relativně stabilní. Na druhé straně Ukrajina aktuálně kontroluje části ruského území, například Kurskou oblast, což jí poskytuje určitý vliv. Mezitím evropské země drží většinu zmrazených ruských aktiv. Kromě těchto zmrazených aktiv a hrozby použití větší síly nemá Západ na Rusko příliš velkou páku.

Představme si tedy situaci při vyjednávání o příměří. Po Ukrajině by se požadovalo, aby se vzdala Kurské oblasti, což je její hlavní vyjednávací karta. Evropané by čelili tlaku, aby zrušili sankce, případně uvolnili část zmrazených aktiv, i když jejich lídři mají obavy, že by Rusko mohlo válku znovu zahájit. Proč by na to přistoupili? A z pohledu Ruska, proč by teď mělo válku ukončit, když se pro něj věci vyvíjejí relativně dobře a současně zatím nedosáhlo všeho, čeho chtělo?

Za jakých okolností by tedy bylo příměří sjednatelné a následně udržitelné?

Pravděpodobně by muselo být vynuceno s pomocí neutrálních mírových sil, složených například z evropských vojáků. Přijalo by ale Rusko takové síly na hranicích? Pravděpodobně ne. Přivítala by je Ukrajina? Dost možná také ne. To z příměří dělá v nejlepším případě křehký kompromis, který ale dlouhodobě konflikt nevyřeší. Aktivní boje by pravděpodobně pokračovaly a sporná území by zůstala nevyřešeným problémem. Rusko by pak dost možná drželo území, která by ale nebyla mezinárodně uznána, což by válku udržovalo v jakémsi limbu. Neskončila by.

I v případě, že by došlo k příměří, se tedy bavíme o značné nejistotě?

Anna Rosenberg

- Je šéfkou oddělení geopolitiky v Amundi Investment Institute. Dříve pracovala v Signum Global Advisors nebo v poradenské firmě Frontier Strategy Group (dnes FrontierView).
- Vystudovala historii a absolvovala obor orientálních a afrických studií na Londýnské univerzitě.
- Působí jako hostující vědkyně na Londýnském institutu bankovníctví a financí.

Evropské obavy z Ruska by nezmizely. Ukrajina by mezitím dál čelila nestabilitě, což by ztěžovalo přilákávání klíčových investic a plánování smysluplné rekonstrukce. Významní investoři se v takové situaci raději budou držet stranou. Šance Ukrajině na možný vstup do EU by se navíc zmenšily. Tento typ příměří by znamenal křehký mír, což by nakonec hrálo do karet Rusku – politicky nestabilní Ukrajina by mohla být náchylná ke změně režimu.

Jaká by tedy měla být role Evropy? Máme se snažit o prohloubení spolupráce a podpory Ukrajiny, nebo tím jen riskujeme provokaci Ruska a ohrožení možných mírových jednání?

Pokud jde o zájmy Evropy, jde především o zajištění její schopnosti přežít a zůstat silná tvář v tvář mnoha výzvám. Musí dnes dřív než kdy jindy najít svou pozici mezi Spojenými státy a Čínou. Evropa zjevně potřebuje najít svůj hlas a vyvinout jasnou geopolitickou strategii, kterou bude schopna udržet nezávisle na vnějších tlacích. To vyžaduje silné evropské vedení, robustní obranu a dobře definovaný plán.

Evropské ekonomiky dnes čelí mnoha výzvám, v posledních dnech jsme svědky problémů v evropských továrnách, například ve Volkswagenu nebo Northvoltu. Přechod na zelenou energii zároveň tlačí na to, aby se doposud tradiční výrobní procesy inovovaly, takže sledujeme transformaci, která je pro některé regiony velmi náročná. Je Green deal pro evropskou konkurenceschopnost spíše ohrožením, nebo jedinou možností, jak do budoucna přežít?

Přechod na zelenou energii je obecně pro Evropu vývoj dobrým směrem, protože

mnohé evropské firmy už jsou lídry v oblasti zelených technologií. To zůstává konkurenční výhodou regionu. Nicméně existují výzvy. Například Spojené státy díky iniciativám, jako je zákon o snížení inflace (Inflation Reduction Act), úspěšně přitahují firmy. Současně roste politický odpor vůči environmentálním politikám. Přesto však v sektoru finančních služeb už platí zavedená pravidla a firmy se musejí držet zelených politik bez ohledu na politické debaty.

Obzvláště zajímavé je, že zelenou transformaci nyní více pohání finanční sektor a firmy než politici. Přestože Evropa v současnosti čelí určitému zpomalení, věřím, že evropské firmy si v této transformaci i nadále udrží konkurenční výhodu.

Evropu dnes rozděluje pohled na konflikt mezi Izraelem a Palestinou. Ten se v regionu stal příležitostí pro některé další země, například Írán. Jaká jsou vaše očekávání pro tento region? Bude Izrael schopen udržet svou dosavadní pozici v regionu, nebo máme čekat zásadní mocenské přeskupení?

Ironií této situace je, že zatímco globální reputace Izraele utrpěla, jeho strategická pozice v regionu výrazně posílila. To je do značné míry výsledkem demonstrace jeho obrovské síly, která naplnila hlavní cíl – odstrašení. Blízký východ definují tři hlavní konfliktní oblasti: Gaza a Hamás, Hizballáh v Libanonu a Írán.

Pojďme tedy postupně. Jakou pozici v současnosti drží Izrael v konfliktu s Hamásem?

Pokud jde o Hamás, Izrael považuje svůj cíl za splněný – rozložení politického vedení Hamásu, jeho vojenské infrastruktury a zvládnutí bezprostřední hrozby. Přestože bojovníci Hamásu pravděpodobně zůstanou aktivní ještě dlouhá léta, krátkodobá hrozba je nyní pod kontrolou. V Libanonu byly síly Hizballáhu u izraelské hranice, zejména jižně od řeky Litani, významnou hrozbou pro sever Izraele. Izraeli se podařilo je zatlačit zpět, zničit velkou část jejich kapacit a významně oslabit jednoho z nejsilnějších protivníků.

Jakou roli hraje Írán?

Izrael se systematicky soustředí zejména na Íránem podporované milice v Sýrii, Iráku a Jemenu. Tyto skupiny jsou totiž klíčové »

/ ROZHOVOR /

» pro íránský vliv v regionu, a když je Izrael oslabí, dostane se Írán do zranitelnější pozice. Na domácí scéně režim v Íránu zápasí se širokou nepopularitou, zatímco jeho obrana, milice a jaderný program čelí hrozbám.

Jaký vzkaz tedy vysílá Izrael?

Že má v regionu svou jasnou pozici a že bude tvrdě trestat jakékoliv pokusy ji zpochybnit. S výhledem do budoucna lze očekávat, že příští rok budou v regionu dominovat diplomatická jednání. Mnoho arabských států, které před útoky Hamásu normalizovaly nebo zlepšily vztahy s Izraelem, se navzdory situaci v Gaze proti Izraeli neobrátilo. Tyto státy prioritizují regionální stabilitu a sdílí společný cíl: oslabení Íránu.

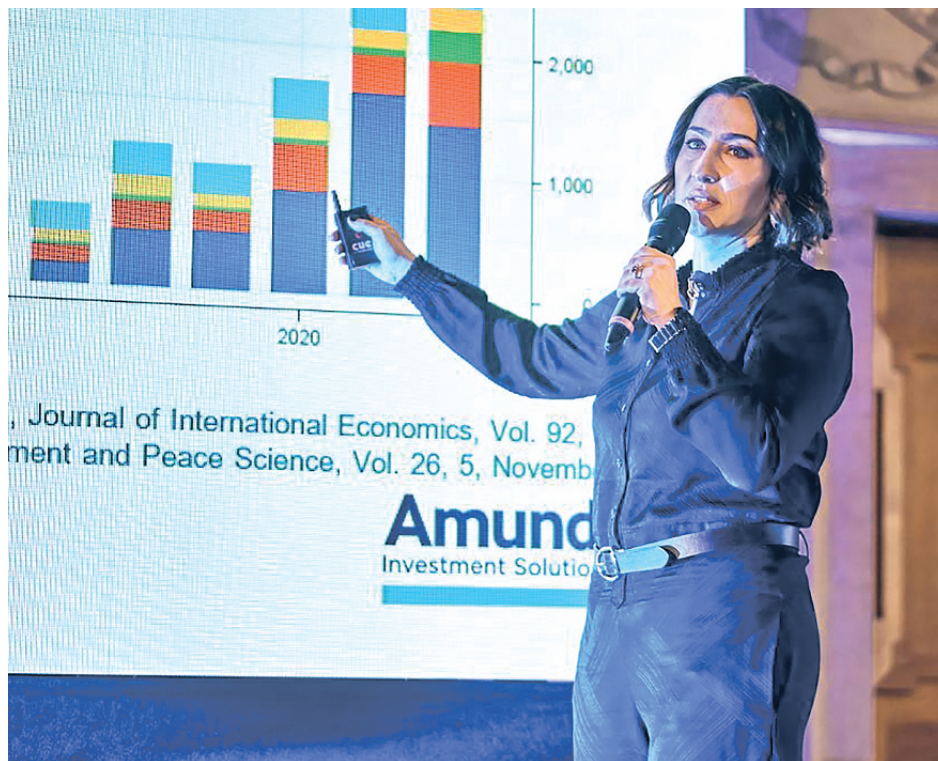
Stručně řečeno, pozice Izraele se posílila a Írán byl významně oslaben. Příští rok lze očekávat četná jednání – vyjednávání s Íránem o zabránění vývoji jaderných zbraní, obnovení vztahů mezi arabskými státy a Izraelem a hledání řešení pro Gazu.

Rok 2024 byl v mnoha ohledech turbulentní a dokázaly jsme projít pouhý zlomek událostí, které nějakým způsobem dopadají na investiční trh. Co čekat od roku 2025?

Určitě budeme sledovat, o čem jsme už mluvily. Pravděpodobně to ale znovu bude chaotický rok, například proto, že Donald Trump rád využívá ke komunikaci sociální sítě. To povede k přívalu oznámení, po kterých budou následovat snahy interpretovat je a reagovat na jejich význam. Hlavním tématem následujícího roku pravděpodobně budou ekonomická opatření, avšak s novým úhlem pohledu – budeme více brát v potaz geopolitické cíle. Můžeme být navíc svědky začátku skutečné „deglobalizace“. Rok 2025 – anebo možná až ten následující – se totiž může stát přelomovým rokem, kdy dojde k omezení globálního obchodu, a to kvůli zavádění nej-různějších cel. Včetně těch odvetných. Klid rozhodně nečekám, spíš opět mnoho chaosu.

Na jakou zemi by se investoři měli příští rok více soustředit?

Musíme opravdu pozorně sledovat, co se děje v Číně. Události tam mohou nabrat rychlý spád.

Kvůli clům a novému prezidentovi Spojených států?

“

Evropa musí dnes dřív než kdy jindy najít svou pozici mezi Spojenými státy a Čínou.

Ano, vztahy mezi USA a Čínou se už dříve zhoršovaly, ale nová celní opatření situaci dále zkomplikují. Pokud cla zavedou pouze Spojené státy, Čína to pravděpodobně zvládne. Pokud však Spojené státy budou tlačit na ostatní země, aby si vybraly stranu, a tyto země začnou zavádět vlastní cla na čínský dovoz, Čína by mohla čelit vážnému problému. Mohlo by být obtížné najít odbyt pro její zboží, což by ještě více zhoršilo už tak složitou ekonomickou situaci této velmoci. Klíčovou otázkou je, jestli Čína dokáže prostřednictvím domácích opatře-

ní dostatečně stimulovat svoji ekonomiku a udržet stabilitu. To bude jedno z hlavních témat pro příští rok. A určitě nesmíme zapomínat na německé volby. Mohly by přinést významné změny zejména v oblasti reformy dluhové politiky.

Může eskalace ekonomických sporů mezi Čínou a Spojenými státy přinést nějaké výhody například pro Indii, která také patří mezi největší světové ekonomiky?

Z odklonu od Číny Indie těží, stejně jako například Turecko nebo Brazílie. Tyto země hrají na obě strany a udržují vztahy s různými partnery zároveň. Těží z přesouvání dodavatelských řetězců svým směrem, pokračují v nákupch ruské ropy, udržují vazby s Čínou a zároveň mají dobré vztahy s USA, protože v dnešním světě to je možné a přijatelné.

Otázkou však zůstává, zda Trump toto jednání bude nadále tolerovat, nebo zda těmto zemím kvůli jejich politice zavede cla. To by ale pro Spojené státy nebyl snadný úkol, protože jde o složitý administrativní proces vyžadující rozsáhlou koordinaci ministerstev. Přesto může být v budoucnu pro tyto země mnohem těžší zůstat zcela neutrální a budou si muset vybrat svou stranu. ■